

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒

เรื่อง หน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ (๑๒) และ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน มีหน้าที่ต้องกระทำการ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทุกประเภทหรือชนิดที่มีการใช้หม้อไอน้ำ สำหรับประกอบกิจการโรงงาน ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ดังนี้

๑.๑ ต้องติดตั้งลิ้นนิรภัย (Safety Valve) อย่างน้อย ๒ ชุด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของวาล์วลิ้นนิรภัยไม่น้อยกว่า ๐.๕ มิลลิเมตร ที่สามารถตรวจทดสอบการใช้งานได้ง่าย สำหรับหม้อไอน้ำที่ผนังที่ผิวรับความร้อนน้อยกว่า ๕๐ ตารางเมตร จะมีลิ้นนิรภัยเพียง ๑ ชุด ก็ได้ในการติดตั้งลิ้นนิรภัยต้องไม่มีลิ้นปิดเปิด (Stop Valve) คั่นระหว่างหม้อไอน้ำกับลิ้นนิรภัย และต้องมีท่อระบายไอน้ำจากลิ้นนิรภัยไปยังที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย

๑.๒ ต้องติดตั้งเครื่องวัดระดับน้ำชนิดหลอดแก้วไว้ให้เห็นได้ชัดพร้อมลิ้นปิดเปิด (Stop Valve) เพื่อตรวจสอบระดับน้ำและต้องมีท่อระบายไปยังที่ที่เหมาะสมปลอดภัย ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันหลอดแก้วด้วย

๑.๓ ต้องติดตั้งเครื่องวัดความดันไอน้ำ (Pressure Gauge) ขนาดหน้าปัดมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๐๐ มิลลิเมตร มีสเกลสามารถวัดความดันได้ ๑.๕ ถึง ๒ เท่าของความดันใช้งานสูงสุดและต้องมีเครื่องหมายแสดงระดับความดันอันตรายไว้ให้เห็นได้ชัดเจน

๑.๔ ต้องติดตั้งเครื่องสูบน้ำเข้าหม้อไอน้ำ (Feed Water Pump) ขนาดความสามารถดันน้ำได้อย่างน้อย ๑.๕ เท่า ของความดันใช้งานสูงสุด และความสามารถในการสูบน้ำเข้าต้องมากกว่าอัตราการผลิตไอน้ำ

๑.๕ ต้องติดตั้งลิ้นก้นกลับ (Check Valve) ที่ท่อเข้าหม้อไอน้ำโดยติดตั้งให้ใกล้หม้อไอน้ำมากที่สุดและมีขนาดเท่ากับท่อเข้า

๑.๖ ต้องติดตั้งลิ้นจ่ายไอน้ำ (Main Steam Valve) ที่ตัวหม้อไอน้ำ

๑.๗ โรงงานที่มีหม้อไอน้ำตั้งแต่ ๒ เครื่องขึ้นไป ที่ใช้ท่อจ่ายไอน้ำร่วมกันต้องติดตั้งลิ้นก้นกลับ (Check Valve) ที่ท่อหลังลิ้นจ่ายไอน้ำ (Main Steam Valve) ของหม้อไอน้ำแต่ละเครื่อง

๑.๘ หม้อไอน้ำที่ใช้เชื้อเพลิงเหลว เช่น น้ำมัน ก๊าซ ต้องติดตั้งเครื่องควบคุมความดัน (Pressure Control) และเครื่องควบคุมระดับน้ำอัตโนมัติ (Water Level Control)

๑.๙ ต้องติดตั้งสัญญาณเตือนอัตโนมัติ (Automatic Alarm) แจ้งอันตรายเมื่อระดับน้ำในหม้อไอน้ำต่ำกว่าระดับใช้งานปกติ

๑.๑๐ ต้องจัดให้มีฉนวนหุ้มท่อจ่ายไอน้ำโดยตลอด

๑.๑๑ ท่อน้ำ ท่อจ่ายไอน้ำ ลิ้นปิดเปิด (Valve) ทุกตัวและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้กับหม้อไอน้ำ ต้องเป็นชนิดที่ใช้สำหรับหม้อไอน้ำเท่านั้น และเหมาะสมกับความดันใช้งานด้วย

๑.๑๒ หม้อไอน้ำที่สูงเกินกว่า ๓ เมตรจากพื้น ต้องติดตั้งบันไดและทางเดินไว้รอบหม้อไอน้ำ

๑.๑๓ ต้องจัดให้มีลิ้นปิดเปิด (Blow Down Valve) เพื่อระบายน้ำจากส่วนล่างสุดของหม้อไอน้ำ ให้สามารถระบายได้สะดวกไปยังที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย

ข้อ ๒ ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทุกประเภทหรือชนิดที่มีการใช้หม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อทำความร้อน (ชนิดที่มีความดันสูงกว่าความดันบรรยากาศ ซึ่งมีรูปร่างคล้ายคลึงหม้อไอน้ำและใช้งานคล้ายคลึงกับหม้อไอน้ำ) สำหรับประกอบกิจการโรงงาน ต้องจัดให้มีการตรวจสอบความปลอดภัยในการใช้งานของหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อทำความร้อนทุก ๆ ปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยวิศวกรสาขาเครื่องกลประเภทสามัญวิศวกร หรือวุฒิวิศวกร หรือผู้ได้รับใบอนุญาตพิเศษให้ตรวจสอบหม้อไอน้ำตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้วส่งเอกสารรับรองความปลอดภัยในการใช้หม้อไอน้ำ หรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อทำความร้อนตามแบบที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด ไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรมภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้ตรวจสอบ

กรณีที่มีการซ่อม หรือมีการเคลื่อนย้ายหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อทำความร้อน ภายหลังจากการซ่อมหรือติดตั้งเสร็จแล้ว ต้องจัดให้

มีการตรวจสอบโดยบุคคลที่มีคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้นแล้วส่งเอกสารรับรองความปลอดภัยในการใช้หม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน ตามแบบที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม กำหนด ไปยังกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนจะใช้งาน

ข้อ ๓ ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทุกประเภทหรือชนิดที่มีการใช้หม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน (ชนิดที่มีความดันสูงกว่าความดันบรรยากาศ ซึ่งมีรูปร่างคล้ายคลึงหม้อไอน้ำและใช้งานคล้ายคลึงกับหม้อไอน้ำ) สำหรับประกอบกิจการโรงงาน ต้องจัดให้มีผู้ควบคุมประจำหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน (Operator) ที่มีคุณวุฒิได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างกลโรงงาน หรือช่างยนต์ หรือช่างผู้ชำนาญงาน ที่ผ่านการทดสอบฝึกอบรมหลักสูตรผู้ควบคุมหม้อไอน้ำ จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมรับรอง

สำหรับโรงงานที่มีการใช้หม้อไอน้ำ ขนาดกำลังผลิตไอน้ำตั้งแต่ ๒๐ ตันต่อชั่วโมงขึ้นไป นอกจากจะต้องดำเนินการตามความในวรรคแรกแล้วต้องจัดให้มีวิศวกรสาขาเครื่องกล ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นวิศวกรควบคุมและอำนวยความสะดวกหม้อไอน้ำอีกด้วย

ข้อ ๔ ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ประกอบกิจการโรงงานสร้างหรือซ่อมหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน ต้องจัดให้มีวิศวกรสาขาเครื่องกล ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นผู้ควบคุมการสร้างหรือซ่อม

ข้อ ๕ วิศวกรผู้ตรวจทดสอบความปลอดภัยในการใช้งานหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน ผู้ควบคุมประจำหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน (Operator) วิศวกรควบคุมและอำนาจการใช้หม้อไอน้ำ และวิศวกรควบคุมการสร้างหรือซ่อมหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตามระเบียบและวิธีการที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

ข้อ ๖ กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรควบคุม และอำนาจการใช้หม้อไอน้ำ วิศวกรควบคุมการสร้างหรือซ่อมหม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน และผู้ควบคุมประจำหม้อไอน้ำ หรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน (Operator) ของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานรายใดลาออกหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่แล้ว หรือขาดต่ออายุการขึ้นทะเบียน หรือไม่ได้รับการอนุญาตให้ต่ออายุการขึ้นทะเบียน หรือถูกเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานรายนั้นต้องแจ้งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบทันที และจัดทำมาทดแทนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ข้อ ๗ ประกาศฉบับนี้ให้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๕๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

อบ วสุรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม